

Õiguspoliitika osakonna põhimäärus

Vastu võetud justiitsministri [23.04.2019 käskkirjaga nr 40](#)

Muudetud järgmiste käskkirjaga (kuupäev, käskkirja number)

MK [14.06.2021 nr 33](#) – jõust. 01.09.2021

MK [04.07.2022 nr 43](#) – jõust. 01.08.2022

MK [02.02.2024 nr 12](#) – jõust. 11.03.2024

Käskkirj kehtestatakse Vabariigi Valitsuse seaduse § 47 lõike 2 alusel.

I. Üldsätted

- 1.1. Õiguspoliitika osakond on Justiitsministeeriumi struktuuriüksus.
- 1.2. Õiguspoliitika osakonna struktuuriüksused on:
 - 1.2.1. avaliku õiguse talitus;
 - 1.2.2. tsiviilõiguse ja kohturegistrite talitus; [MK [02.02.2024 nr 12](#) – jõust. 11.03.2024]
 - 1.2.3. intellektuaalse omandi ja konkurentsioiguse talitus;
 - 1.2.4. õigusloome korralduse talitus;
 - 1.2.5. andmekaitseõiguse talitus. [MK [04.07.2022 nr 43](#) – jõust. 01.08.2022]

II. Õiguspoliitika osakonna vastutusvaldkond ja ülesanded

- 2.1. Õiguspoliitika osakonna vastutusvaldkonnas on riigi õiguspoliitika kavandamine ja elluviimine, eelnõude ettevalmistamine ja õigusloome analüüs avaliku- ja eraõiguse valdkonnas ning vastava valdkonna rahvusvahelise õiguse küsimustes, õigusloome koordineerimine, eesti õiguskeelega arendamine ja kaitse, õigusterminoloogia kujundamine ja korrastamine, Andmekaitse Inspektsiooni ja Patendiameti tegevuse korraldamine ning nende üle järelevalve korraldamine seadusega ettenähtud alustel ja korras ning osakonna vastutusvaldkonda kuuluvate ülesannete pinnalt tõusetunud kohtuvaidlustes justiitsministeeriumi ja justiitsministri esindamine. [MK [14.06.2021 nr 33](#) – jõus. 01.09.2021]
- 2.2. Õiguspoliitika osakond täidab oma vastutusvaldkonna ulatuses järgmisi ülesandeid:
 - 2.2.1. põhiseadusest lähtuva õiguskorra kindlustamine ja arendamine;
 - 2.2.2. õigusloomeprotsessi avatuse ja usaldusväärsuse suurendamine;
 - 2.2.3. kaugemale vaatava ja targa õigusloomeprotsessi kindlustamine ja arendamine.

III. Osakonna juhtimine

- 3.1. Osakonna tööd juhib osakonnajuhataja kohuseid täitev asekanstler, kes korraldab osakonna vastutusvaldkonda kuuluvate ülesannete täitmist.
- 3.2. Asekanstleri nimetab ametikohale ja vabastab ametikohalt minister kanstleri ettepanekul.
- 3.3. Asekanstleri äraolekul asendab teda kanstleri poolt määratud ametnik.
- 3.4. Asekanstler:
 - 3.4.1. vastutab osakonnale pandud ülesannete õigeaegse ja kvaliteetse täitmise eest ning annab sellest aru kanstlerile;
 - 3.4.2. määrab osakonna tööjaotuse ja töötab koostöös üldosakonnaga välja talitusejuhatajate ametijuhendid;
 - 3.4.3. teostab järelevalvet osakonna tööülesannete ja tööplaani täitmise üle;
 - 3.4.4. teeb ettepanekuid osakonna palgafondi jaotamise kohta.

IV. Talituse juhtimine

- 4.1. Talitust juhib talitusejuhataja. Talitusejuhataja nimetab ametikohale ja vabastab ametikohalt kanstler asekanstleri ettepanekul.

- 4.2. Talitusejuhataja allub vahetult asekanterile.
- 4.3. Talitusejuhataja äraolekul asendab teda kantsleri või kantsleri poolt volitatud ametniku määratud teenistuja.
- 4.4. Talitusejuhataja:
 - 4.4.1. vastutab talitusele pandud ülesannete õigeaegse ja kvaliteetse täitmise eest ning annab sellest aru asekanterile;
 - 4.4.2. määrab talituse tööjaotuse ning töötab koostöös üldosakonnaga välja talituse ametnike ja töötajate ametijuhendid;
 - 4.4.3. tagab asekanterli korralduste täitmise ning teostab järelevalvet talituse ametnike ja töötajate tööülesannete täitmise üle;
 - 4.4.4. teeb ettepanekuid palgafondi jaotamise kohta talituse ametnike ja töötajate osas.

V. Avaliku õiguse talituse, andmekaitseõiguse talituse, tsiviilõiguse ja kohturegistrite talituse ning intellektuaalse omandi ja konkurentsioiguse talituse vastutusvaldkonnad ja ülesanded. [MK [02.02.2024 nr 12](#) – jõust. 11.03.2024]

- 5.1. Avaliku õiguse talituse vastutusvaldkonda ja ülesannete hulka kuuluvad:
 - 5.1.1. riigioiguse (sh eraelu puutumatus), haldusorganisatsiooni (sh haldusjärelevalve ja kohaliku omavalitsuse korralduse alused), haldusõiguse üldosa (sh haldusmenetlus, halduskohtumenetlus, riigivastutus ja haldustäide), korra- ja riigikaitseõiguse (sh korra- ja riigikaitseõiguse, põhiseadusliku korra kaitse, julgeoleku- ja taustakontroll, riigikaitseõiguse alused), avaliku teenistuse, avaliku majandusõiguse ja haldusõiguse eriosa küsimused ning vastava valdkonna Euroopa Liidu ja rahvusvahelise õiguse küsimused. [MK [04.07.2022 nr 43](#) – jõust. 01.08.2022]
 - 5.1.2. Kehtetu [MK [04.07.2022 nr 43](#) – jõust. 01.08.2022]
- 5.1.¹ Andmekaitseõiguse talituse vastutusvaldkonda ja ülesannete hulka kuuluvad:
 - 5.1.1.¹ isikuandmete kaitse ja teabevabaduse (sh andmekogude alase õiguse ja avaliku teabe) ning riisaladuse ja salastatud välisteabe küsimused ning vastava valdkonna Euroopa Liidu ja rahvusvahelise õiguse küsimused;
 - 5.1.2.¹ Andmekaitse Inspeksiooni tegevuse korraldamine ja järelevalve seadusega ettenähtud alustel ja korras ning ettepanekute tegemine Andmekaitse Inspeksiooni eelarve koostamiseks. [MK [04.07.2022 nr 43](#) – jõust. 01.08.2022]
- 5.2. Tsiviilõiguse ja kohturegistrite talituse vastutusvaldkonda ja ülesannete hulka kuuluvad:
 - 5.2.1. tsiviilõiguse (tsiviilõiguse üldosa; asjaõigus ning kommerts- ja pandiregister, kinnistusraamat ja laevakinnistusraamat; võlaõigus; perekonnaõigus; pärimisõigus), ühinguõiguse (sh äriregister, mittetulundusühingute ja sihtasutuste register) ja rahvusvahelise eraõiguse küsimused ning vastava valdkonna Euroopa Liidu ja rahvusvahelise õiguse küsimused. [MK [02.02.2024 nr 12](#) – jõust. 11.03.2024]
- 5.3. Intellektuaalse omandi ja konkurentsioiguse talituse vastutusvaldkonda ja ülesannete hulka kuuluvad:
 - 5.3.1. autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste, tööstusomandiõiguse ning konkurentsioiguse ja sellega seotud avaliku majandusõiguse küsimused ning vastava valdkonna Euroopa Liidu ja rahvusvahelise õiguse küsimused;
 - 5.3.2. Patendiameti tegevuse korraldamine ja järelevalve seadusega ettenähtud alustel ja korras ning ettepanekute tegemine Patendiameti eelarve koostamiseks.
- 5.4. Oma talituse vastutusvaldkonda kuuluvates küsimustes avaliku õiguse talitus, andmekaitseõiguse talitus, tsiviilõiguse ja kohturegistrite talitus ning intellektuaalse omandi ja konkurentsioiguse talitus: [MK [02.02.2024 nr 12](#) – jõust. 11.03.2024]
 - 5.4.1. valmistavad ette seaduseelnõusid, vajaduse korral ka muude õigusaktide eelnõusid;
 - 5.4.2. valmistavad ette rahvusvaheliste lepingute sõlmimist ja konventsioonidega ühinemist;
 - 5.4.3. tagavad ettevalmistatavate õigustloovate aktide eelnõude vastavuse Euroopa Liidu normidele ja direktiividele;
 - 5.4.4. aitavad kaasa õiguse süsteemsele arendamisele ja õigusloome kvaliteedi tagamisele;
 - 5.4.5. annavad arvamuse Justiitsministeeriumile kooskõlastamiseks saadetud õigustloovate aktide eelnõude kohta;
 - 5.4.6. töötavad välja Eesti seisukohad Euroopa Liidu küsimustes;

- 5.4.7. tagavad ministeeriumi esindatuse Euroopa Liidu töögruppides ning Euroopa Liidu otsustusprotsessis Eesti seisukohtade ettevalmistamiseks loodud riigisiseste töögruppide töös;
- 5.4.8. nõustavad ministeeriume ja muid ametkondi Euroopa Liidu õiguse küsimustes;
- 5.4.9. koostavad ministrile arvamusi Riigikogu ja Vabariigi Valitsuse istungil läbivaatamisele tulevate materjalide kohta;
- 5.4.10. analüüsivad õigustloovaid akte, õiguspoliitika arengusuundi ja õigustloovate aktide kohaldamise praktikat ning teevad õigusloomet puudutavaid ettepanekuid;
- 5.4.11. analüüsivad Eesti ja rahvusvaheliste kohtute lahendeid;
- 5.4.12. teenindavad tehniliselt komisjone ning töö- ja ekspertgrupe, kes töötavad välja talituse valdkonda kuuluvaid õigusaktide eelnõusid;
- 5.4.13. osalevad õigusteaduse arendamisel ning teevad koostööd valdkondlike haridus- ja teadusasutustega;
- 5.4.14. kujundavad seisukoha talituse vastutusvaldkonda kuuluvate Euroopa Liidu Kohtusse ja Euroopa Inimõiguste Kohtusse esitatud kohtuasjade kohta. [MK [14.06.2021 nr 33](#) – jõust. 01.09.2021]

VI. Õigusloome korralduse talituse vastutusvaldkond ja ülesanded

Õigustloovate aktide kvaliteedi ja õigusloomepoliitika tagamisel õigusloome korralduse talitus:

- 6.1. kontrollib õigustloovate aktide eelnõude vastavust õigusloomepoliitikale;
- 6.2. valmistab ette õigusaktide avaldamist ja õigusloomet reguleerivate õigusaktide eelnõusid;
- 6.3. annab arvamuse Justiitsministeeriumile kooskõlastamiseks saadetud seaduseelnõude väljatöötamiskavatsuste ning seaduste ja Riigikogu otsuste eelnõude kohta ning koostab Justiitsministeeriumi koondarvamuse;
- 6.4. töötab välja Eesti seisukohad Euroopa Liidu küsimustes;
- 6.5. koordineerib ja arendab õigustloovate aktide mõjude analüüsimist;
- 6.6. tagab ministeeriumi esindatuse Euroopa Liidu töögruppides ning Euroopa Liidu otsustusprotsessis Eesti seisukohtade ettevalmistamiseks loodud riigisiseste töögruppide töös;
- 6.7. analüüsib õigustloovaid akte, õiguspoliitika arengusuundi ja õigustloovate aktide kohaldamise praktikat ning teeb õigusloomet puudutavaid ettepanekuid;
- 6.8. koostab ministrile arvamusi Riigikogu ja Vabariigi Valitsuse istungil läbivaatamisele tulevate materjalide kohta;
- 6.9. tagab õiguse süsteemse arendamise, õigusloome kvaliteedi ja õiguspoliitika osakonna vastutusvaldkonda kuuluvate õigustloovate aktide mõjude analüüsimise;
- 6.10. korraldab riigi õigusloome juristide koolitus- ja arendustegevust;
- 6.11. määrab õiguskeele ühtlase arendamise ja kaitse üldpõhimõtted ning tagab nende elluviimise;
- 6.12. toimetab keeleliselt ministeeriumi õigustloovate aktide eelnõusid ja teeb Justiitsministeeriumile kooskõlastamiseks saadetud õigustloovate aktide eelnõude keelelist ekspertiisi;
- 6.13. teeb ettepanekuid õigusterminite kasutamise ühtlustamiseks õigustloovates aktides;
- 6.14. korraldab ajakirja Õiguskeel väljaandmist.

VII. Rakendussäte

- 7.1. Tunnistan kehtetuks justiitsministri 27.08.2015 a käskkirja nr 62 „Õiguspoliitika osakonna põhimäärus“.
- 7.2. Käskkiri jõustub 1. juunil 2019. aastal.

(allkirjastatud digitaalselt)

Urmas Reinsalu